

Kampanja za delavsko rezervno armado.

V DELAVSKI REZERVNI ARMADI POTREBUJEJO 250,000 DELAVCOV.

Delavcev ne primanjkuje, ampak pravilno niso razdeljeni.

Washington, D. C. — Delavski department vodi kampanjo, da se vpiše 250,000 delavcev v delavsko rezervno armado, ki jih bodo v prihodnosti potrebovali pri gradnji ladij.

Delavski department meni, da delavcev ne primanjkuje v Ameriki, toda razdeljeni niso pravilno. Vsak delavec, ki zna rabiti orodje pri ladjegradniškem delu in je pri volji delati v ladjedelništvu, se lahko vpiše v delavsko rezervno armado, ki je primarna pod uradnim imenom kot zvezna javna službena rezerva.

Delavski department pravi v pojasnilu, ki ga je izdal v interesu prostovoljne delavske registracije, da je prostovoljna delavska registracija potrebna, da se odpravijo demoralizirajoči pojavi, ki so pridobivanje ladjegradniških delavcev, ki se je vršilo na ta način, da so odhajali delavci brez dovoljenja iz delavskih delavnic, ki so se potem prepirali, ko so prišli na mesto, da ne potrebujejo delavcev.

Delavci, ki se je vpisali v delavsko rezervno armado, ne bodo odšli prej v ladjedelništvo, dokler ne bodo pozivnice. Če delavci dobi pozivnico, mu je delo garantirano in obvarovan je vsake izgube. Mnogo delavcev je izgubilo čas in denar, ki so jih kar tjezdno izplačali. Kaj takega se ne bo prišlo delavcem, ki so v delavski rezervni armadi.

Vsaka ladjedelnica v Združenih državah bo obvestila zvezno posredovalnico za delo, kadar bo potrebovala delavce. Posredovalnica bo izbrala potrebne delavce in jih obvestila, kje bodo delali. Na obvestilu bo povedan čas, kdaj morajo oditi, meza in življenske razmere.

Delavski department toplo priporoča vsem delavcem, ki so v vojni orodja in sposobni za delo v ladjedelništvu, da se vpišejo v delavsko rezervno armado.

Delavski department izrečno opozarja, da ne primanjkuje delavcev, ampak da jih je treba pravilno razdeliti po vsej republiki. In to delo zdaj izvršuje zvezna posredovalnica za delo.

STAVKA STANOVALCOV.

Seattle, Wash. — Svet kovinskih rokodelstev, ki zastopa 22,000 ladjegradniških delavcev grobo stanovanjsko stavko, da ustanovijo gostilno in profitarstvo svojih posestnikov. Organizirani delavci pravijo: "Vemo, da bo sledile sodniške odločbe, to pa bo od 5,000 do 10,000 dolarov."

"Delavci v tem mestu so prišli sodelovati in priskrbeli potrebne delavce, toda mi ne bomo pomagali, da pride na tisoče ljudi, da jih potem izkoristijo za tisti zemljišni volkov, ki vajo stanarino in obvestijo, da se le potem, ko je povisala postalo efektivno," izjavlja svet kovinskih rokodelstev.

"Imamo dokaze, da je bila v katerih slučajih povisana stanarina za 66% odstotkov. Neki delavci so bili povisani stanarina za 66% odstotkov, obenem pa bila obveščena, da ji bo po stanarina še enkrat a prva februarjem. Preiskujemo po to, da spolnimo obljubo in dokažemo, da so v nekaterih slučajih povisani stanarina za 100 odstotkov."

Stanovanjske razmere v Seattle dokazuje, kako potrebna je zbirna kontrola nad stanovanjem. Stanarina, kjer se je vsled vojne povečala, je povzročila, da je v nekaterih delih mesta, kjer je bilo 100 stanovanj, zdaj 200 stanovanj.

Zivilsko postavopredelujejo.

ADMINISTRATIVNA PREDLOGA SE ZDI NEKATERIM PREOSTRA.

Nova predloga ne pride kmalu pred kongres.

Washington, D. C. — Lever, predsednik poljedelskega departamenta, bo predelal živilski zakon, ki ga je uprava izročila pred nekaj tedni odseku.

Zakonska predloga, kot jo je sestavila uprava, bi prinesla ljudstvu veliko olajšavo, če bi bila sprejeta. Predloga pooblastuje predsednika, da določi cene in je dobro orodje proti profitarjem vseh vrst. Če bi bila predloga sprejeta v originalu, bi vlada lahko prav trdo prišla tudi tiste profitarje, katerim danes ne more do živga, ker ji obstoječi živilski zakon daje premalo moči.

Vladna predloga ni bila mnogim privatnim interesom všeč in pričeli so ponavljati staro pesem, da daje predsedniku preveč moči. Pritiskati so začeli na Leverja, predsednika zborniškega poljedelskega odseka, da predloga v tej formi ne more biti sprejeta. Lever bo sedaj predelal to predlogo in predelana predloga se bo močno ločila od predsednikove.

Nova živilska predloga, o kateri je molčal poljedelski odsek, ne pride tako hitro pred kongres. To da storiti bo treba nekaj, da dobi živilski upravitelj Hoover več moči, kot jo ima sedaj. Ko bo rešeno železniško vprašanje, pride najbrž na vrsto dodatni predlogi k živilskemu zakonu. Slika se glasi, da postane varčevanje v živilski obvezno in da se opusti doseženo prostovoljno varčevanje.

ZADNJE VESTI.

AMERIŠKA LADJA POTOPLA POTAPLJAČO.

Atlantiško pristanišče, 13. februarja. — Ameriška ladja, ki je ravnokar dospela sem, je dne 18. januarja potopila potapljačo v sredosmorskem morju.

Ko se je ladja vračala v Ameriko, sta jo v sredosmorskem morju napadli potapljači. Kapitan je hotel eno prigrizati s rivo, ki se je pa hitro pogrnila v morje globine. Drugo so odšli mornariški topoljari, ki so odšli nanjo enajst dni po topovih.

Mnoštvo poročila, da so britski patruljni čolni dne 7. januarja ujeli potapljači pri Kanarskem otočju.

SERI NA POTU PROTI DOMU.

Peking, Kitaj, sobota 9. feb. — Dva tisoč arabskih vojnih ujetnikov, ki so jih Rusi ujeli na avstrijski fronti in so jih Avstrijci pridržali se bojevali, je bilo izpuščenih iz avstrijskih ujetniških taborišč. Zdaj so v Mukden in na poti v Daljni in na Japonsko, da se prek Amerike vrnejo v Evropo.

MACKENSEN VIDI NADALJEVANJE ZA PREMIJE.

Amsterdam, 13. februarja. — Berlinska poluradna brojavka poroča, da se maršal von Mackensen poganja z rumunskim armadnim poglavitnostvom glede nadaljevanja premirja. Brojavka dostavlja, da je treba pojasniti vprašanje premirja radi sedanjih razmer med Rumunsko in Ukrajino. Brojavka zanika, da je bil Rumunski dostavljen ultimatum.

28 OSEB ARETIRANIH V DUBLINU.

Dublin, 13. februarja. — V glavnem stanu Klan-Na-Gael je bilo aretiranih 28 oseb. Oblasti niso našle orožja, zaslego pa so semljevid in risbe.

NEMŠKI LETALCI BOMBARDIRALI NANCY.

Paris 13. februarja. — Nemški letalci so metali bombe na Nancy. Tri civilne osebe so umrle in pet je ranjenih.

Preklic za omejenokurjavo še ni izdan.

DR. GARFIELD ČAKA SE NA POROČILA.

Državni kurivni upravitelj ima pravico do izrednih naredb.

Washington, D. C. — Kurivni upravitelj pričakuje končna poročila od državnih kurivnih upraviteljev in distriktnih železniških upraviteljev o transportnih razmerah, preden odpravi nadaljnje poveljke za omejeno kurjavo.

Kurivni upravitelj je dobil odpraviti poveljke za omejeno kurjavo že v tork, toda po konfiraciji z vrhovnim železniškim ravnateljem se je odločil, da je boljše počakati vseh poročil, preden podvzame akcijo v tej zadevi.

Kurivna uprava je dobila poročila o položaju iz novoangelskih držav, ki pravi, da sedaj ravnoto ni premoga kot v zadnjih tednih. Če I. I. Storow, kurivni upravitelj novoangelskih držav, priporoči, da ostanejo poveljke za omejeno kurjavo, potem ne bo kurivna uprava podvzela korakov, ki bi nasprotovali njegovemu priporočilu za novoangelske države.

Drugi državni kurivni upravitelji imajo pravico izdati izredne odredbe za omejeno kurjavo v svojih teritorijih. Do sedaj še ni opaziti, da državni kurivni upravitelji nameravajo proglasiti izredne odredbe v tej zadevi. Sporočiti morajo vsako izredno odredbo v Washington, da jo potrdi Dr. Garfield.

Del odredbe za omejeno kurjavo, ki govori, kako naj se konummentje oskrbujejo s premogom, ostane še nadalje v veljavi, kajti uradniki kurivne uprave so prepričani, da je to najenostavnejša pot za rešitev premogovega vprašanja.

Iz New Yorka prihaja vest, da primanjkuje mehkega premoga. V tork so bili skoraj do malega zaprte vse pisarne.

NEPRAVILNA RAZDELITEV ŽELEZNIŠKIH VOZ POVEROČA POMANJKANJE PREMAGA

Washington, D. C. — Zvezna obrtna komisija pravi, da nepravilna razdelitev železniških voz povzroča pomanjkanje premoga.

Komisija izjavlja, da je rudniško delo desorganizirano, ker rudarji ne delajo redno in so primorani počivati. V nekaterih rudnikih, v katerih kopijejo mehki premog, delajo rudarji le tri do štiri dni v tednu. Drugod je zopet primanjkovanje železniških voz desorganiziralo delo v rudnikih tako, da rudniki ne obratujejo s polno paro. Slabe delovne razmere so prišlele mnoge rudarje, da so si poiskali delo v drugih industrijah, v katerih je zaslužek bolj stalen.

Komisija meni, da je v deželi dosti železniških voz za prevažanje premoga, toda premalo jih dostavi k rudnikom in mnogo naloženih voz ne razlože takoj, ko dospo na določeno mesto.

PREDLOGA ZA VLADNO KONTRLO NAD PRODUKCIJO PAPIRJA JE PROPADLA.

Washington, D. C. — Predloga, ki je določala, da pridejo papirnice, v katerih izdelujejo tiskovni papir, pod nadzorstvo obrtne komisije, je bila poražena v senatu s 36 proti 32 glasovom.

Predloga je pooblašena zvezno obrtno komisijo, da nadzoruje produkcijo in razdelitev tiskovnega papirja, če se papirnice poslužuje nečednih metod, če preveč računski papir, ali ga pa zadržuje od trga.

Senator Smith iz Arizone je rekel, da so International Paper kompanija in druge družbe, ki so obtožene, da odločajo na trgu tiskovnega papirja, napravile v letu 1917 sto pet milijonov dolarjev profita. Dobitek se je v enem letu povečal za 50 odstotkov.

Proračun za nove vojaške stavbe.

ZANJE JE DOLOČENIH 268 MILIJONOV DOLARJEV.

Egradili bodo skladišča, kasarne in tovarne.

Washington, D. C. — Vojni department je predložil senatnemu odseku za vojaške zadeve poročilo, da namerava vojni department zgraditi artilerijske tovarne, opremljena skladišča, živilska skladišča, bolnišnice, kasarne in še mnoga druga poslopja, ki so potrebna. Troški za poslopja, tovarne in skladišča bodo znašali \$268,650,000.

Iz poročila je razvidno, da pojde \$37,000,000 za tovarno, v kateri bodo izdelovali plinske maske. Tovarno zgrade v Edgewoodu, N. J. Troški za štirideset skladišč bodo znašali \$30,000,000. Za letalske potrebe in novo kasarno je določenih \$48,000,000.

Opremljena skladišča zgrade ob južni atlantiški obali. Stala bodo po \$4,000,000. Ob srednji atlantiški obali bo stalo vsako skladišče \$8,000,000. Za municijsko skladišče v nekem pristanišču je določenih \$7,500,000. Tako vsoto potrebujejo tudi za opremljeno skladišče v centralni Pennsylvaniji.

Bolnišnice za jetične vojaške zgrade v Denverju, Colo., in Ashvillu, N. C. Vsaka bolnišnica bo stala \$500,000. Za bolnišnice v dva in tridesetih vojaških taborih bodo izdali \$12,800,000.

Divizijski tabor za regularno armado bo stal \$8,000,000. Poročilo ne navaja, kje ga zgrade.

Za zgradbe v pristaniščih v Bostonu, Mass., je določenih \$8,000,000, v Charlestonu, S. C., pa \$10,000,000.

Za hiše v okoliščini ladjedelnic je preračunjenih \$35,000,000.

Brigadni general Little, ki vodi stavbinska dela, je sporočil odseku, da njegov biro že zdaj nadzoruje stavbinska dela, ki bodo stala \$135,000,000. Vse stavbe bodo stale \$404,550,000.

MESARSKI BARONI PLAČUJEJO DELAVCE BOLJŠE NA VEHOOD KOT V CHICAGU.

Chicago, Ill. — John Kennedy, predsednik organizacije mesarskih delavcev, je izpovedal pred sodnikom Alschulerjem, da vletemesarji, ki lastujejo klavnice v Chicagu, in New Yorku, plačujejo delavce boljše v New Yorku kot v Chicagu. Tam so vletemesarji pred dvajsetimi leti podpisali pogodbo z delavskimi organizacijami in se še danes raynajo po nji.

Klaviški delavci v New Yorku delajo manj ur dnevno in so boljše plačani kot njih tovariši v Chicagu. Kennedy je rekel, da ima njegova organizacija jurisdikcijo nad vsemi klavniciami v Združenih državah. Večkrat se je obrnil do vletemesarjev, da priznajo organizacijo tudi v Chicagu. Vsi taki poizkusi so bili zastoj.

Ko so organizacije v New Yorku vprašale vletemesarje za povisjanje meze, so odgovorili, da je ne morejo povisjati, ker bi ne mogli konkurirati Chicagu, kjer so produkcijski troški za štirideset odstotkov nižji kot v New Yorku.

Jacob Marow, tajnik sodarske organizacije, je izjavil, da vletemesarji priznajo organizacijo v letu 1886 le za šest mesecev. Delavci so bili zadovoljni, počutili so se dobro, ker so delali le osem ur dnevno.

Mesarji so seveda uničili organizacijo.

Drugi delavski voditelji so ravno tako naslikali žalostno sliko o delavskem položaju v klavnicih. Po zaslišanju delavskih voditeljev pridejo na vrsto vdove in virote klaviški delavcev. Pred vsem svetom se bo razgalila strašna slika bede in trpljenja.

St. Louis, Mo. — Organizirani leani delavci zahtevajo 50 centov meze na uro in osemurni delavnik. Zahtevi imata postati veljavni s prvim aprilom tega leta.

Rusija pojasnjuje, zakaj je stopila iz vojne.

Trocky je izvršil sklep vseruskega kongresa delavskih in vojaških delegatov.

London, 13. febr. — Prvo uradno poročilo bolševiške vlade, da je Rusija stopila iz vojne, je danes dospelo iz Petrograda v obliki formalne izjave, katero je podpisal Trockij, ljudski komisar zunanjih zadev in mirovni delegat brestlitovske konference.

Izjava se glasi: "Mirovna pogajanja so končana. Nemški kapitalisti, bankirji in veleposelniki, katere podpira z močeno kooperacijo angleška in francoska buržoazija, so predložili našim sodrugom, članom mirovne delegacije v Brest Litovsku, pogoje, katerih revolucionarna Rusija ne more podpisati.

Vlade Nemčije in Avstrije strahujejo dežele in ljudstva s silo orožja in rusko ljudstvo, delavci in kmetje, ne morejo pripoznati takih oblatnij. Nikakor ne moremo podpisati mira, ki bi prinesel žalost, trpljenje in trpljenje milijonov delavcev in kmetov.

Na drugi strani pa zopet ne moremo, nečemo niti ne smemo nadeljevati vojno, ki so jo začeli carji in kapitalisti v zvezi s carji in kapitalisti. Mi nečemo niti ne smemo biti v vojni z Nemci in Avstrijci — s delavci in kmeti, kakor smo sami.

Mira s kapitalisti in veleposelniki ne podpisujemo.

Nemški in avstrijski vojski morajo vedeti, kdo jih postavlja na bojno polje in kakaj so v vojni: zvezo naš tudi, da se mi ne maramo boriti proti njim.

Naša delegacija, ki se povsem zaveda odgovornosti napram ljudstvu Rusije in tlačnih delavcev ter kmetov v drugih državah, je razglasila 10. februarja t. l. v imenu sveta ljudskih komisarjev in vlade federativne ruske republike, da ne podpisuje aneksijske pogodbe; delegacija je to sporočila vladam narodov, ki so bili s nami v vojni, kakor tudi vladam nevtralnih držav.

Rusija za svoj del naglaja, da je sedanja vojna z Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarsko in Turčijo končana. Obenem so dobile ruske čete povelo za popolno demobilizacijo na vseh frontah."

V ukazu za demobilizacijo je sovjet odredil, da se morajo vse ruske čete umakniti iz prve bojne črte in se koncentrirati v ozadju. V obrambo meje ostanejo garnizije, sestavljene iz mlajših vojakov. Vojski morajo oddati orožje in drugo opremo posebnim odborom.

Vseruski kongres je končal vojno.

Kodanj, 13. febr. — Iz Stockholma javljajo, da je vseruski kongres delavskih in vojaških delegatov sklenil končati vojno in bolševiška vlada je le izvršila zaključke kongresa. Vest se naslanja na izjavo bolševiškega poslanika Kamenova, ki se zdaj mudi v Stockholmu.

Kamenov je dejal, da je kongres, ki je zboroval pred par tedni v Petrogradu, sklenil končati vojno in razorožiti armado in Trockij je izvršil sklep.

"Mi se nismo podali Nemcem," je rekel Kamenov. "Podpisali nismo nobene pogodbe niti sprejeli nobenih zahtev, vsled česar imamo še smiraj svobodne roke pri konferenci za splošni mir, kadar se bo vrnila."

Kamenov je priznal, da ima zdaj Nemčija priliko prenesti svoje čete na zapadno fronto, kar pomeni večji pritisk na zaveznike.

Rumunija se mora odločiti v 12 urah.

Amsterdam, 13. febr. — Centralna država so poslale Rumuniji noto, v kateri zahtevajo, da

se mora v dvanajstih urah odločiti za brespogojni mir ali za nadaljevanje vojne. Berlinski "Tagblatt", ki je sporočil to vest, omenja, da zahteva še ni ultimatum.

Prusjaki se boje ruskoga mira.

London, 13. febr. — Prvemu izbruhu divjega veselja, ki je zavladovalo po vsi Nemčiji, ko je bila naznanjena vest, da je Rusija proglasila konec vojne, je zdaj sledilo bolešno spoznanje, da ruski mir še ne obeta vsoga, česar je bilo pričakovati. Po komentarjih v nemškem časopisu je jasno, da je med Nemci nastal velik dvom, dali je proglašeni mir res mir. Nemci ne vedo, če je Nemčija izvojevala zmago v Brest Litovsku ali je stopila v svito nastavljenost. Izjava petrogradske vlade, ki se jasno glasi, da bolševiki ne bodo podpisali nobene pogodbe z nemškimi imperialisti in kapitalisti, je za pruske junčke zelo leden curek.

"Taegliche Rundschau" pravi, da je Trockijev mirovni razglas zelo slab orih na obeh straneh, ki ki ga Nemčija ne sme tako blatno grizti. "Past, ki jo nastavlja Trockij Nemčiji, je preveč očitna," dostavlja omenjeni list.

"Kölnische Zeitung" celo arditno pravi: "Zgodovina vojne je obogatela s senčnatimi končanjem vojne situacije od strani Rusije. Razglas v Petrogradu ima tajni namen izvabiti nas v temu. Bolševiki bi radi s čutom internacionalizma vzeli nazaj, kar je Rusija izgubila s orožjem. Prepričani smo, da nemški delavci ne bodo poslušali njihove sirenске pesni."

Nemška masa v historičnem položaju.

London, 13. februarja. — Zdravnik iz neutralne države, ki je pred kratkim zapustil Nemčijo, piše "Daily Mailu" iz Berna, da je nemško ljudstvo zavrglo upanje v zmago na bojišču.

"Nemška masa so v historičnem položaju," piše ta zdravnik. "Enkrat morajo za mir po vsaki ceni, a v drugem hipu podivjajo in kriče: 'Deutschland, Deutschland ueber alles'. Takovana domovinska stranka zna na premeten način ustvariti med ljudmi divje navdušenje za Hindenburga, ki ga imajo bolj v časti, kakor kaiserja ali kronprincea. Ta stranka ima na razpolago neizčrpne denarne vire in izvršuje največje tiranstvo nad ljudmi. Gorje občinskemu stražniku, delovodji v tovarni ali vaškemu županu, kateri odrača mesečni prispevek v sklad te stranke!"

V Washingtonu ne vidijo velike pomoči za kaiserja.

Washington, 13. feb. — Višji uradniki ameriške armade so mnenja, da bo Nemčija malo ali nič profitirala vsled ruskega mira. Razburjive vesti, da bo kaiser visoko nadkrilil zavezniške armade, baterije in zalogo municije na zapadni fronti radi mirovne pogodbe z Ukrajino in izstopa Rusije iz vojne so brez podlage. Dejstvo, da bolševiki niso podpisali formalne mirovne pogodbe, tudi kaže, da Nemčija ne bo mogla odtegniti vseh svojih čet z ruske muke. Železniške zveze z Rusijo in Ukrajino, ki so pretrgane ali drugače v slabem stanju, bodo tudi preprečile, da Avstro-Nemci ne bodo tako hitro dobili železa, ki jih tako težko pričakujejo.

VREME.

Danes mogoče sneg ali del v Illinoisu; severovzhodni vetrovi. Solneni vzhod ob 6.48 a. m.; solneni zahod ob 5.20 p. m.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4625.

Datum v oklepaju n. pr. (December 31-17) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posrvite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PREDSEDNIK WILSON JE ZADEL ŽEBELJ NA GLAVO.

Predsednik Wilson je bil zopet pred kongresom in je povedal tako jasno, zakaj je Amerika v vojni, da ga lahko razumejo tudi diplomatje centralnih sil, ki se še vedno oprijemljejo stare diplomatske krite: diplomacija govori o miru in vojni, kedar jo ljudstvo ne sliši.

Za ljudi, ki razumejo predsednikove besede in ne vprašujejo ponovno, zakaj je Amerika v vojni, ni predsednik Wilson povedal nič novega. V zadnjem govoru je potrdil besede, ki jih je izrekel ob proglasitvi vojnega stanja: Amerika se ne bojuje za osvojitve tujega ozemlja, se ne vtika v notranje zadeve tujih držav, toda drži se principa, da imajo narodi pravico določiti svojo usodo. Stopil je pred kongres vprav pred Lincolnovim rojstnim dnevom in izrekel z drugimi besedami kot Lincoln, da ameriška republika še danes zastopa načelo, da ljudska vlada od ljudstva in za ljudstvo ne sme izginiti s sveta.

To ameriško načelo je razložil v štirih načelnih točkah in je povdaril, da se lahko prične pogajati za mir le ljudstvo, ki sprejme ta temeljna načela.

Za diplomatske kitarje v centralnih državah so predsednikove besede trpke, ker jih je slišal ves svet. Zanje so bile te besede iznenadljive, ker so bili vajeni reševati mednarodna vprašanja za zaprtimi durmi in pri zeleni mizi, da ljudstvo ni vedelo, kako barantajo za njegovo usodo.

Zakaj je predsednik Wilson zopet govoril o vojnih in mirovnihih ciljih ameriške republike? Izzvala sta ga nemški kancelar in avstroogrski minister za zunanje zadeve, ki po stari navadi kitarskih diplomatov igrata vlogo glušca, da jima je treba povedati desetkrat, zakaj je Amerika v vojni, potem pa še enajstič vprašata: zakaj?

V zadnji adresi na kongres je predsednik Wilson tako odprto povedal, zakaj je Amerika v vojni, da ga morajo razumeti tudi kitarski diplomatje, če niso že zreli za blaznico.

Predsednik Wilson ni le znova povedal, zakaj je Amerika v vojni, marveč je tudi odločno rekel militarističnim nazadnjakom in kitarskim diplomatom, če ne priznate ameriških pogojev, se vojna nadaljuje. Vojna bo krvava in strašna, toda iz nje izide trajni in končni mir.

To je nekako jedro predsednikove poslanice ameriškega kongresa in vsemu svetu. Predsednik Wilson je govoril za demokracijo vsega sveta in ta demokracija je pripravljena doprinesti žrtve, da doseže cilj.

Demokracija si ne domišlja, da prinesejo predsednikove besede takojšnji uspeh. Ona je pri volji doprinesati žrtve in žrtve, toda prepričana je, da te žrtve prinesejo zmago demokracije nad avtokracijo. In kdor ima prepričanje v sebi, zmaguje in zmaguje, dokler ne doseže cilja.

Militaristični nazadnjaki v Nemčiji in avstrijski azijski vladarji mogoče še vedno sanjajo, da se jim tla ne majojo pod nogami. Bili so gluhi za besede predsednika Wilsona ob napovedi vojne in slepi so še danes za dogodke, ki se odigravajo v centralnih državah, čeprav so tako očividni, da jih vidijo tudi slepci. Oni ne vidijo, da vsi narodi, ki živijo v Avstriji, silijo iz nje, kot ptič iz kletke. Slepci so in ne opazijo, da tudi v Nemčiji pridobiva liberalna misel vedno več tal in da nemško ljudstvo prihaja vedno bolj do spoznanja, da ima pravico odločati o svoji usodi. Vsak tlak, ki ga izvrši nemška nazadnjaška militaristična klika nad ljudstvom, rodi protitlak.

To je predsednik Wilson povedal tudi v svoji adresi, ko je primerjal izjave avstroogrškega zunanjega ministra z izjavami nemškega kancelarja. Iz besed grofa Černina je razumeti, da se avstrijski interesi (habsburske dinastije) ločijo od interesov narodov v Avstroogrski. Razlikujejo se tudi interesi naprednega elementa v Nemčiji od interesov prusjakega militarizma in junckerstva. Pruski militaristi in junckerji so za osvojevanje, liberalni element v Nemčiji je proti osvojevanju. Tudi avstrijski grof ni za osvojevanje, kajti glas narodov v Avstriji proti osvojeva-

nju in za pravico samoodločevanja narodov je tako glase, da ga je slišalo in razumelo tudi orodje habsburske dinastije. Avstrijski grofi, ki pridejo v ministristvo, niso bili še nikdar in tudi danes niso sentimentalni ljudje. Če odnehajo od vladarske pravice po božji milosti, tedaj je to znamenje, da jih "božja milost" zapuša in jim obrača hrbet. Seveda pruski militaristi se niso še nič naučili od teh znamenj na steni, kajti kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto.

Za izjavo predsednika Wilsona pred kongresom je ameriško ljudstvo, ki soglaša z njim, da suveren državljani republike ne more živeti v svetu, ki ga vladata intriga in sila.

Če militaristi, osvojevalci in nasilniki v centralnih državah nočejo razumeti teh besed, bo vojna trajala, da demokracija zmagaja z orožjem nad avtokracijo.

Kdor noče slišati, mora čutiti!

Z.

DOPISI.

Collinwood, O. — Med ameriški Slovenci je naša naselbina precej dobro znana, še ne drugače, pa po imenu. Skoro vsak dan vidite poročila naših dopisnikov v raznih slovenskih listih, kar je znamenje, da se tukajšnji naseljenici zanimajo za javno življenje in svetovne dogodke.

Prosveta ima tu mnogo naročnikov, kar je drugi dokaz, da podpirajo dober slovenski dnevnik. Največ tukajšnjega delavstva je zaposlenega v tovarnah. Sedaj imamo vsak teden še en praznik katerega je zapovedal kurivni upravitelj dr. Garfield. To je dobro posebno za tiste, ki ne morejo v nedeljo v cerkev, pa svojo zamudo lahko nadomestijo v ponedeljek.

Najbolj stalno delo imajo tisti, ki so upošljeni v podjetjih, kjer se izdelujejo vone potrebščine. Škoda, da niso premožgokopi tako razvrščeni, da bi imeli v vsakem mestu svoj roj, ki bi preskrboval ljudi in industrijo s potrebnim kurivom, ki ga to zimo povsod tako zelo primanjkuje.

Kar se tiče draginje, se strinjam s poročevalci iz drugih naselbin. Posebno so poskočila v ceni obuvala. Če hočeš par dobrih čevljev, te stanejo skoro \$10.

Edino blago, ki je sedaj poceni in ki ga imamo toliko, da nam ga čes preostaja, sta led in sneg.

Čitam poročila iz raznih naselbin o prireditvah koncertov, veselice, dramatičnih predstav, shodov itd. Te stvari prirejajo v svojih lastnih poslopjih, v slovenskih domih, ali kakorkoli jih že imenujejo.

Tudi collinwoodski Slovenci se radi zabavajo, toda v tem oziru zastajajo za drugimi, mnogo manjšimi naselbinami in to je v pogledu lastnega poslopja, kjer bi imeli svojo lastno dvorano in druge za društva potrebne prostore. Tu nimamo nobene dvorane, ki bi zadostovala potrebam tako velike naselbine kot je naša. Upam, da se bo sčasoma tudi pri nas obrnilo na bolje.

Imamo pa institucije, ki koristijo splošnosti in tudi razmeroma dobro napredujejo. Tako na primer imajo znamenoviti lepe uspehe tukajšnji slovenski socialistični klub, dramatično društvo, pevski zbori, razna podporna društva, samostojna in ona, ki spadajo k raznim jednotam. S skupnimi močmi smo si ustanovili svojo lastno delavsko trgovino (konzumno društvo) S. D. Z., to je "zver", ki že peto leto uspešno posluje v svojih lastnih prostorih.

Ker nam uspevajo vsa prej omenjena društva, klubi in podjetja, tako upam, da bomo uspeli tudi z našimi načrti za gradnjo Slovenskega delavskega doma. Naprimo vse naše moči in žrtvujemo po svojih najboljših močeh, da se nam ta želja tem hitreje uresniči.

V prid doma prirede skupna društva zabavni večer dne 24. februarja ob 6. večer v Jos. Kunčičevi dvorani. Kolikor je meni znano, bo vatopnina prosta. Za jedila in likerje bo dobro preskrbljeno. Za plesalnice bo igrala izvrstna godba. Pevski zbor "Soča" pa nas bo razveselil s lepimi pesmimi.

Ob tej priliki bo nastopil naš govornik Mat. Petrovič, ki nam bo pojasnil koristi, ki jih bomo mi in naši potomci imeli od lastnega poslopja, ki bo odgovarjalo vsem našim kulturnim potrebam. Beseda bo prosta tudi drugim, ki bodo želeli govoriti k stvari.

Ker se bo priredba vršila v tako koristnem namenu, je dolžnost

vseh tukajšnjih Slovencev, da se je udeležijo v najobilnejšem številu.

Odbor za gradnjo doma, ki so ga izvolili sodelujoča društva izmed sebe, deluje z vsemi močmi na uresničenju naših načrtov. Pri tem delu ga moramo vsestransko podpirati.

Tista društva, ki se bodo pridružila sketji že sedaj, bodo imela pravico odločati, kje naj stoji dom. (Pri tem moramo pustiti na stran vse osebne predsodke, kajti tu se ne gre za koristi par oseb, nego za koristi celokupne naselbine in naših potomcev.)

Pri nekem razgovoru sem čul pogovarjanje, da bo naš narod v Ameriki čez kakih dvajset let skoro popolnoma izginil. Na tem je precej resnice, toda to še ni razlog, ki bi govoril proti gradnji doma. Ako tudi ne bo ostalo mnogo ljudi, ki bi znali govoriti slovensko, ostane še vedno naš spomenik, naša stavba, na kateri se bo bliščal napis "Slovenski delavski dom", ki bo oznanjal našim potomcem, da so enkrat živeli Slovenci, ki so se zanimali za napredek. Ta stavba jih bo spominjala na njihove pradede. V tem domu se bo še nadalje delovalo na izobrazbo nas in za razredno zavest delavstva, dokler ga bo tiščal k tlom kapitalizem. Kot so naši predhameci ustanovljali razna društva in druge institucije, ki so bile v korist njim in sedaj nam, tako moramo tudi mi skrbeti, da v tem oziru ne bomo zaostajali, nego napredovali.

Na videnje 24. februarja v J. Kunčičevi dvorani.

J. Grosel.

Richmond, W. Va. — Moj zadnji dopis sem poslal iz Warrena, Ohio, tega pa iz Richmonda, W. Va. Danes tu, jutri tam, tako selimo iz kraja v kraj za kruhom. Dokler je človek samski se s tem preseljevanjem še še izhaja, mnogo težje je pa to za oženjene ljudi, dasiravno so tudi oni le pre-mnogokrat prisiljeni zapustiti svoja bivališča in iti za delom v druge kraje.

Dela je tu precej, le plača je bolj nizka; zaposleni smo večinoma v gozdih. Po zimi ni to delo nič kaj prijetno. Od jutra do mraka moramo biti v snegu, ki ga imamo tu v obilici. Sicer pa po kmalu prišla pomlad in žnjo gorke solnce, ki nam bo ogrelo in poživilo naše premrle ude.

Tu nas je precejšnje število samecev, ki bi si radi polaskali boljše polovice, toda žal, da tu ni nič slovenskih evetk. Treba bo iti v druge kraje, da si jih poiščemo in si izboljšamo naše gozdarsko življenje.

T. Miller.

Sheboygan, Wis. — Ogromna večina delavstva priznava, da se mu godi slabše in slabše; le o vzrokih so različnega mnenja. Jaz na primer zvrščam krivdo na slabše socialne razmere med delavskim razredom na kapitaliste, na nezavedne ljudske mase in na duhovščino, ki uči pokorščino do naših iskoriščevalcev. Kaj da je pravi vzrok varok tem razmeram, vsem natančno šele sedaj, ko je po svetila s svojo "lanterno" v situacijo newyorská A. M. Prijatelj, preveč samo neverni, zato nam tepe bog. Ako je to res, bo najboljše, da se spreobrnemo, pa bo zopet lepo in prijetno na zemlji. Žal, da se ne opazja nabenih znamenj za take izpreobrnitve, kot jih želi A. M. Da, celo na slabše gre; ljudje so čimdalje manj verni. V Ameriki živi do sto milijonov ljudi in od teh je samo dvajset milijonov katolčanov, in izmed teh jih ni niti polovica, ki bili praktični katoliki. Na sto tisoče se jih poroča civilno, in to

boli ne nas, ampak menike, ker se jim vedno bolj izpodmikajo tla. Vsi ti katoliki, ki so poročeni civilno, po logiki A. M., živijo v prostituciji in cerkev ne priznava takih zvez za veljavne. Tega si ne upajo preveč naravnost povedati, ker vedo, da bi s tem prišli v navskrižje z zakoni Združenih držav, ki so upeljale civilno poroko.

Na sto tisoče civilno poročenih ljudi se nahaja na krimilu ameriške republike. Na sto tisoče civilno poročenih ljudi si služi pošteno svoj vsakdanji kruh in v njihovih družinah vlada sloga. Ti ljudje so inteligentni in ne vidijo nobene razlike v tem, kako je sklenjen zakon. Med katoliško poročenimi ljudmi je procentualno več nesrečno sklenjenih zakonov, kot pa med civilno poročenimi. Za to dobite dokaze vsepovsod po Ameriki. "Žegni" ne prinesejo sreče v družino. Za to so potrebna druga sredstva in izobrazba. Žegni koristijo edino tistim ljudem, ki jih "prodajajo."

Za izboljšanje družinskih razmer so potrebne socialne reforme in spremenitev današnjega sistema; ne pa cerkvene poroke. In ravno proti temu se vpirajo predstavniki cerkve najbolj, ker vedo, da bo potem še bolj padla njihova moč. Vseled tega tak boj duhovščine proti vsemu, kar gre za napredkom. Napredek lahko za družinjo, ustaviš ga pa le ne bo mogla nobena moč na svetu. Sedanja svetovna vojna je silno oslabilá moč versstva, ker vse mnogobrojne molitve niso nič pomagale, najsi so bile za mir ali za zmago. Ljudje to boljbolj spoznavajo, pa so pričeli misliti; čim delj bodo mislili tim preje bodo spoznali, da jih nobene molitve ne morejo oprostiti, kajti za izboljšanje razmer so potrebna druga sredstva, v prvi vrsti izobrazba ljudskih mas.

Čim bolj bodo razni nabožni listi blatili delavske stranke, ki se bore za izboljšanje razmer na tem svetu, tem preje bodo poginili. Sedaj imajo še dovolj starih ženic in raznih koristolovskih farizejev, ki vzdržujejo take liste; toda te ženice ne bodo večno živele, kajti tudi one bodo morale zapustiti dolino solz in z njimi bo izginila tudi A. M. (Njihova mesta pa bodo zavzeli ljudje, ki verujejo v resnico in boljše bodočnost človeštva na zemlji.

Naročnik.

Orient, Ill. — Če se ne motim, je bilo v "Prosveti" še poročano, da smo tu ustanovili pred kratkim društvo Slovenski Vrtar št. 341. SNUJ. Da smo društvo dali to ime, je vzrok ta, da smo tu sami vrtarji, ki se radi sušemo po vrtovih in zalivamo našim slovenskim evetkam. Vsakdo želi biti prvi pri tem delu.

Kot že omenjeno, smo tu skoro sami vrtarji, toda vsak vrt nam ni pokoren. Zadnji teden smo vrtarji priredili veliko ofenzivo, da zavzamemo en tak vrt, oziroma evetko, ki raste na tem vrtu. Četudi sem eden starejših, so mi dali vseeno povelje, da se pridružim tej ofenzivi; težko sem se odločil, pa služba je služba. Vseled moje starosti so me avrstili bolj med zadnje vrste, kjer sem prav počasi capljaj za drugimi; s seboj sem imel za vse slučaje pripravljene precej okrepčilne pijače. Polagoma smo se približali omenjenemu vrtu, kar nam prednje stnje že naznanjajo, da so vrata v vrt zaperta. Dobil sem povelje, da jim dam nekoliko okrepčilne pijače, nakar so mlajši generali pričeli vojno posvetovanje. Ker se niso mogli sporazumeti glede načrta, se je pričel med njimi prepir in temu je sledilo umikanje proti domu. Drugi dan smo našli na mestu, kjer se je vršilo posvetovanje, nekoliko steklenic in par fotografij, ki so ležale v snegu. Sedaj se pa v prostem času, ki ga imamo vseled pomanjkanja železnih vozov dovolj, vrše mirovna pogajanja. Kako bo stvar izpadla, bom poročal prihodnjik.

Vrtar.

Ashland, Wis. — Četudi slovi država Wisconsin kot zelo mirna po zimi, se glede zime v tem kraju nimamo preveč pritoževati. Sedaj imamo še precej gorke dneve in sneg se hitro topi. Snega je zapadlo samo 14 palcev. Pričakujemo zgodnje spomladi, če nas vas zmrzavanja ne varajo.

Po večini se pečemo s kmetijstvom, do katerega imamo vsako leto večje veselje, ker se nam trud izplačuje; in nazadnje, če ima člo-

vek svojo lastno farmo, lahko reče, da ima dom in to šteje. Bojani, da bi mi zmanjkalo živeža, nimam.

V tej okolici je največ Slovencev in Hrvatov, ki se pečajo s farmarstvom; pravijo, da nas je okoli dvesto, ki vajo dobro napredujejo. V zadnjih sedmih letih smo ohišili na tisoče akrov zemlje, ki se je sedaj zelo podražila. Tu se naseljujejo ljudje s različnih krajev.

Pota so nam zelo izboljšali, da nam ni treba več gaziti blata, kot smo ga morali pred štirimi leti. V okolici Ashlanda se nahajajo dve naselbine: Sanborn in Benoit. Spadamo pod okrajno oblast v Ashlandu. Tam tudi trgovino in kupujemo naše potrebnosti. Južno od Ashlanda je izpeljana 20 milj dolga državna cesta, ob kateri so farmarji zelo na gostu naseljeni; ako bi človek avšer sedel po lučih, bi mislil, da se nahaja v veliki Chicagi.

Dolgega časa nam ni treba "prodajati". Če kdo teh stvari ne verjame, naj nas pride obiskat reporter Gajžla s svojim novim "Infuifom" da se prepriča o resničnosti mojih besed. Ni se mu treba bati, da bi "zmrazil", četudi ta kraj med Slovenci slovi, kot "peklenko" mrzel. Jaz živim v tej državi že 11 let, pa se počutim še vedno zdravim in močnim. Ako Gajžla pri nas napravi svojo postajo, mu bo to le v korist, ker si bo utrdil vseled tukajšnega zdravega podnebja zdrave. Če bi mu slučajno zmanjkalo gazolina, bi lahko svoj eroplan na polnil z mlekom, ki ga imamo tu dosti.

O kakem društvenem gibanju med Slovenci v teh krajih se ne morem pohvaliti, ker nimamo nobenega društva. Tukajšnji farmarji stoje na stališču, da je najboljše, če smo samostojni in se ne utikamo v nikakoršne organizacije.

Delavske razmere v tem kraju so nezadovoljive; ljudje vedno premenjavajo delo in iščejo boljše delavskih pogojev, kjer bi bili v stanu več zaslužiti. Še s komu sem govoril, mi je dejal, da sem lahko vesel, ker imam farmo, da se mi ni treba boriti za vsakdanji kruh po zakajanih tovarnah in drugih industrijah.

T. Basel.

Cleveland, O. — Med clevelandskimi Slovenci se opaža precej zanimanja za Slovensko republikansko združenje. Lokalna organizacija ima od časa do časa ustanovitve, pa dosedaj zaznamovati le precej uspeha. Pridružile se ji je 14 društev, ki spadajo k različnim jednotam in zvezam ter drugim organizacijam in nad stopetdeset stalno prispevajajočim članom.

Zastopniki društev, kakor tudi posamezni člani so vabljeni, da se udeležijo redne seje lokalne organizacije, ki se bo vršila dne 17. februarja v Birkovi mali dvorani ob 2. popoldne. Ker bo ta seja zelo važna, je potrebna polnoštevilna udeležba; ukrepali bomo o potrebnih in sredstvih, ki pospešijo naše delovanje in propagando naše ideje. Vseled tega ne zadržite te seje.

Jos. Skuk, tajnik lok. organizacije S. R. Z.

TAJNİKOM KRAJEVNIH DNEV S. N. P. J.

V kratkem razpošlje glavni tajnik S. N. P. J. navodila za razpoševanje vojnovarčevalnih in krajevnih znamk. Navodila krijeje v prihodnji sredini izdaji "Prosvete."

V poljudni besedi razložite članom na seji, zakaj je vlada izdala vojnovarčevalne in krajevnne znamke. Razvite še sedaj dobro agitacijo, da bodo prihodnje vojnove društvene seje dobro obiskane, ker se s ustreznimi pojasnili več doseže kot s pisano besedo.

Prihodnjih sej naj se udeležijo vsi člani, če jih ne zadržujeta od seje delo ali bolezen.

John Verderbar, gl. tajnik.

LISTNICA UREDNİSTVA

V večerajšnji izdaji Prosvete je v poročilu tajnika čikaške organizacije S. R. Z. vrnila naloga pomoči v stavku: "Skupni dohodki lokalne organizacije do 1. februarja (veterič veselič) znašali \$32.65". Pravilo bi se moralo glasi \$320.65.

Za vsakega oglasov ni odgovornost upraviteljevo se udeležiti.

VESTI Z BOJISCA.

Nemška ofenziva v marcu.

London, 13. feb. — Hindenburg odredil, da prične nemška ofenziva na zapadu enkrat v marcu. Tako je izjavil nemški utnik, ki je prišel večerj Angliji v roke. Ujetnik ne ve, dali so ofenziva splošna ali samo na totem delu fronte.

Dnevna opazovanja angleških francoskih avijatikov potrjuje besede nemškega ujetnika. Ujeto vreme, ki traja že več dni, vrstno služi zračnim poletom. Za misliki črtami je videti mrzlično kretanje čet in topov. Nenaadno število vlakov dohaja dnevo na fronto in vlaki so polni voja in bojnih potrebščin.

Washington, 13. feb. — Ameriški armadni uradniki pričakujejo velikih bojev na zapadni fronti ogle 1. aprila. Hindenburg morda vzame iniciative; vse priprave nemške fronte, o katerih se to poroča, so mogoče le za ojačanje obrambe. Ena stvar je gotova: Nemci prav kmalu ne začno izlive, jih bodo prehiteli zavezni z generalnim navalom na vsi podni črti.

Avstrijska ofenziva je bila kratka.

Rim, 13. feb. — Avstrijske čete večerj razvile nepričakovano ofenzivo v gorah zapadne reke Brente. Italijanska artija je pa takoj ustavila napad. Avstrijske čete, ki so se seple vrnile na italijanske pozicije, so bile trgane na kose. Sovražnik ni več ponovil napada.

Berlin (via London), 13. feb. — Nemški vojni stan javlja, da so avstrijske čete napadle italijanske pozicije južno od gore Sas-Rosso in jih počistile. 180 Italijancev je bilo ujetih. Napad je bil intenzivnemu bombardiranju.

Zračnih napadov na nemška mesta.

Amsterdam, 13. feb. — Iz Berlina javljajo uradno, da so zavezni letalci meseca januarja izvršili 31 zračnih napadov na razna mesta v Nemčiji. Petnajst napadov je bilo prizorjenih na industrijalna središča v Loreni in Luksemburgu. Napadeno so bila nemška mesta: Freiburg, Tri-Friedrichshaven, Radstadt, Oberg, Mannheim in Karlsruhe. Civilistov je bilo ubitih in ranjenih. Sovražnik je izšel na teh poletih štiri eroplane. London, 13. feb. — Z zapadne strani ni posebnih novic. Francozi večerj ujeli 250 Nemcev na vrški planjavi.

Veste iz inozemstva.

KOLJA ODGOVORI WILSONU PRIHODNI TEDE.

London, 13. feb. — Depesha iz Amsterdama sporoča, da bo kanterling odgovoril na odgovor predsednika Wilsona odnj četrti v državnem zboru. Dalje javljajo iz Berlina čez Amsterdam, da sta kancelar in Kuehlmann odšla v nemški glavni stan armade, kjer bosta poročala kajzerju o izidu vojne konferencie v Brest Litov in drugih važnih zadevah.

George ne deli mnenja z Wilsonom.

London, 13. feb. — Ob priliki ritve parlamenta je Lloyd George večerj imel daljši govor v zbornici in med drugim je bil, da on ne vidi razlike med vojno mirovnima izjavama nekdanjega kancelarja in avstro-germanskega ministra zunanjih zadev. Razlika je pač v besedah, jedru stvari je ni.

Obhajujem, da ne morem sprejeti Cerninovega govora tako, kakor razlagajo drugi", je rekel George in pri tem je gotovo mislil na ameriškega predsednika Wilsona. "Njegove besede so res prijateljski ton, toda če gre za stvari do dna, ni Cernin povsem drugače kakor kancelarling. Cernin je vrgel Mezopotamijo, Palestino in Arabijo v eno gorjico z Belgijo; te dežele ne bo po njegovem mnenju vrnila prihodnjim prvim julijem. Govorja je zakonodajno akcijo na podlagi zakonodajne izjave, izrečene pred sedmimi leti proti pogodbenemu kazniškemu delu v državi New Jersey.

Po izdanem obvestilu je govoril Cernin in Herling

nista podala niti ene točke, ki bi se mogla smatrati za odpritev pogajanja, a nasprotno sta zavrgla vse točke, ki bi lahko služile za začetek pogajanja. Iz tega sledi, da se Anglija absolutno ne more ozirati na dotične besede in nadaljevati vojno toliko časa, dokler Nemčija in Avstrija ne prideta v pravo ponudbo".

George je moral tekom svojega govora prenesti precej kritike od strani poslancev, ki so mu stavili razna vprašanja. Bivši premier Asquith ga je vprašal za informacije o tajnih zaključkih na zadnjem zboru vojnega sveta v Versaillesu. George je odgovoril, da je nemogoče govoriti o stvareh, za katere bi Nemčija rada plačala velike svote denarja, da jih izve. Priznal pa je, da je zadnje čase postal položaj na frontah zelo resen za zavezniške in zaključki, ki so jih naredili zastopniki zavezniških vlad v Versaillesu, so večidel militarističnega značaja in tičejo se bodočih bojnih operacij.

Georgeovo pojasnilo pa ni zadovoljilo nekaterih poslancev in silili so se protivni medklci. To je razjezilo Georgea in rekel je: "Ako mi zbornica ne zaupa, pa naj spremeni vlado".

Londonsko časopisje je razdvojeno v sodbi o Wilsonovem govoru pred kongresom zadnji ponedeljek.

Medtem ko večina odobrava Wilsonovo stališče, vprašujejo drugi, kaj pomeni hvala Cerninove izjave. "Westminster Gazette" pravi, da bo treba še počakati preden bo mogla Anglija zaupati v Cerninove besede.

Skrivni revolucionarni shodi med delavci in kmeti.

Pariz, 13. feb. — Francoski avijatik Charles Niox, kateri je po dveletnem ujetništvu v Nemčiji pobegnil iz Hammelburga na Bavarakem, opisuje razmere na Nemškem:

"Iz Nemčije sem odnesel jasen utis, da tam manjka vsega in vladna se vzdržuje na krmilu le s svojo žudečino organizacijo. Papir in pena sta dva glavna vira obstoja v sedanjih časih. Iz papirja delajo vse od voznega koca do obleke. Videl sem v mestih na prodaj žabe po tri in pol marke komad (84c); buča stane 40 mark (\$9.60) in gos 80 mark (\$19.20). V bolnišnicah so brez pavolje, lodina in kvinina.

Ko sem ponoči potoval skozi vsa ki so sem bil na begu, sem našel na tajni shod kmetov. Povedali so mi, da se med njimi rapidno širijo socialistične ideje in da obdržujejo redne shode na skrivnih prostorih. Enaki sestanki se vrše tudi po mestih med delavci, zlasti odkar je znano število policajev za polovico. Vsi telesno krepkejši policaji so morali iti v armado. Vojaki, ki prihajajo s fronte na dopust, propagirajo revolto proti duhovnom in krajevnim oblastim. Pri vsaki priliki naglašajo, da imajo že dovolj vojne. Splošno duševno razpoloženje med kmeti in delavci je rebelno."

Poljski protesti.

Amsterdam, 13. feb. — Poljski regente v Varšavi, ki vladajo po milosti Nemčije, so poslali v Berlin protest proti pogodbi z Ukrajino, ki določa, da Mala Rusija dobi kos poljskega teritorija.

Ameriške vesti.

V NEW YORKU JE VELIKO ŠTEVILO PROLETARSKIH OTROK PODHRANJENIH.

New York, N. Y. — Pri zaslišanju pred občinskim odborom za preiskavo druginje so dognali, da je veliko število siromašnih otrok podhranjenih. Zdravnica Josephina Basler, ki je predstojnica divizije za varstvo otrok, je izjavila, da je v New Yorku 21 odstotkov šolarjev podhranjenih in vsled tega tudi bolnih.

GOVERNER HOCH ODPRAVI TI KAZNIŠKO DELO.

Trenton, N. J. — Governor Edge je obvestil tvrdke, ki naročajo produkte v državni kaznišnici in imajo z njo tozadevne pogodbe, da take pogodbe končajo s prihodnjim prvim julijem. Governor je zakonodajno akcijo na podlagi zakonodajne izjave, izrečene pred sedmimi leti proti pogodbenemu kazniškemu delu v državi New Jersey.

Po izdanem obvestilu je govoril

ner rekel, da čas do prvega julija zadostuje, da se kazniške oblasti pripravijo in vporabijo kaznenice pri državnih delih.

NESREČE SE MNOŽE.

Madison, Wis. — Poročilo industrijalne komisije dokazuje, da se množe nesreče v industriji v Wisconsinu. V industrijalnem letu 1914-15 je bilo 11,006 nesreč, v letu 1915-16 16,015, in v letu 1916-17 20,560.

Število nesreč se je množilo bolj hitro kot število industrijalnih delavcev.

Statistični izkaz dokazuje, kako potrebne so varnostne naprave pri strojih in postave, ki prisilijo podjetnike, da opremijo stroje z varnostnimi napravami.

NOV PAROLNI SISTEM.

Springfield, Ill. — Državni department za javni blagor je uvedel nov parolni sistem, po katerem bodo obiskali 2,100 oseb vsakih pet tednov, ki so parolirane v državi Illinois. Po novem sistemu imajo v okrajnem uradu listek za vsako parolirano osebo, ki služi za informacije okrajnemu agentu.

HAYWOOD PROST POD \$15.000 POROČTVA.

Chicago, Ill. — William D. Haywood, mednarodni tajnik I. W. W., je zdaj prost pod poročtvom \$15,000. V zaporu je bil od 28. septembra lanskega leta. Sodnik Landis je dovolil poročtvo.

ZASOLJENE OSEBE ZA KRMO V ŽIVINSKIH STAJAH.

St. Paul, Minn. — Pri zaslišanju pred zvezno obrtno komisijo se je dokazalo, da se družba, ki lastuje živinske staje, poslužuje prav čednih metod, da napravi lep dobiček.

Farmarji so se pritožili, da jim družba prodaja krmno po zelo visoki ceni. V stajah so bila korita za krmljenje prašičev. Korita so vzeli proč in farmarji morajo metati krmno na tla, v blato, kadar krmijo prašiče. Na ta način se pokvari mnogo kornuze, ki ostane v blatu. Ko je bilo že precej kornuze v blatu, je kompanija plačala nekemu podjetniku \$5,000, da je pobral in očistil kornuzo, ki jo je potem družba zopet prodala farmarjem za krmno.

Seveda, kdor zna, zna in postane milijonar.

FARMARJI IN DELAVCI SE ZDRUŽUJEJO.

San Francisco, Cal. — Organizirani delavci, farmarji in združniki so ustanovili v Kaliforniji organizacijo konzumentov in producentov.

Ustanovitelji nove organizacije pričakujejo, da se kmalu razvije v gospodarsko in politično silo.

Namen nove organizacije je povedan v uradni izjavi. Organizacija hoče pritiški na zakonodajne zbore, da sprejmejo postavbe v interesu ljudstva; bojevati se hoče, da postanejo ljudska last vse transportne naprave in druge javne naprave; zahtevati hoče odpravo zemljiškega monopola in delati na to, da se razvije združništvo.

KRVNA OSVETA.

Chicago, Ill. — Ko je Marino Ticali zavil okoli vogla Grandove ceste in Morganove ulice, je počila iz zasede salva. Ticali je dobil dve krogli v desni roko in tretjo v plečo.

Odšel je k zdravniku, da mu zaveže rane. Prišli so detektiv in ga vprašali, če pozna napadalce. "Seveda jih poznam," je odgovoril Ticali.

"Povejte nam imena," so silili vanj detektiv.

"Obračunil bom sam z njimi," je rekel smehljaje Ticali in detektiv so odšli.

BRUTALEN LINČARSKI UMOR.

Estill Springs, Tenn. — Meščanska patrulja je ujela zamorca Jim Mellherona, ki je bil obdolžen, da je v petek ustrelil dva belopoltnega. Z razpeljenim železom so ga prisilili, da je priznal sločin.

Na železniškem kolodvoru je čakala na zamorca tisoč glav bro-

ječa tolpa, ki je odgnala zamorca na prostor, določen za linčanje, in ga živega sežgala.

ADVOKAT POVALJAN PO SMOLI IN PERJU.

St. Louis, Mo. — Kakih tri sto glav broječa cestna drhal je povaljala po smoli in perju John H. Metzerna, advokata iz Chicaga, in Sezerion Oberdana. Dogodek se je odigral ob meji Stauntona, Ill. Tolpaši so ju obdolžili, da sta voditelja I. W. W.

Rudarska lokalna organizacija je sklenila, da plača \$100 v obrambni sklad za Oberdana, ki je bil aretiran v jeseni v Nokomisu, Ill., ker je napravil nekaj nelojalnih opazk.

Shod je končal v pretepu, Oberdan in trideset drugih oseb je bilo aretiranih.

DIVIZIJSKI ŠEFI SO IMENOVANI.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker je spopolnil generalni štab in imenoval še tri divizijske šefe. Podal je tudi detajlirane dolžnosti, ki jih imajo izvrševati vsaka divizija.

Začasno so imenovani še sledeči šefi:

Brigadni general H. Jervay, ravnatelj operacij.

Brigadni general W. S. Graves, šef upravne divizije.

Polkovnik D. W. Ketchan, šef divizije za vojne načrte, ki vodi dela v odsotnosti brigadnega generala P. D. Lochridga.

Vojni tajnik Baker je razložil, da bo vojni svet, v katerem sta generalna majorja Crozier in Sharpe, sodeloval le posvetovalno z generalnim štabom.

MOKA PRIHAJA V MESTO.

Chicago, Ill. — Predsedniki milinskih divizij zvezne živilske uprave, ki zbirajo v Chicagu, upajo, da lepo vreme kmalu odpravi težkoče v železniškem prometu. Kakor hitro postane železniški obrat normalen, bodo vlaki redno dovažali moko v vsa mesta. B. A. Eckhart, predsednik žiljske in wisconsinke divizije, je izjavil, da pride kmalu odpomok v Chicagu. Sneg in mraz sta začela vozove, naložene z moko za Chicagu.

ADVOKAT VELEMESARJEV JE APELIRAL NA VIŠJO INSTANCO.

Chicago, Ill. — Prizivni sodnik Baker je določil, da se vrši razprava radi dokumentov veleme-sarskih tvrdk, ki jih advokat Veeder hrani v varnostni shrambi, dne 1. marea. Do tega dne hrani dokumente zvezni maršal John I. Bradley.

SLAMNIKARICE POTREBUJEMO.

Slamnikarice dobe dobro delo in sezona je dolga. Do ra plača. Pridite pripravljene na delo. Zglašite se na štem nadstropju pri United Hat Works Mfg. 12 N. Michigan, Chicago, Ill.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
635 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je izkušeni zdravnik, ki se ukvarja s celostnim zdravljenjem. Njegova praksa je uspešno in hitro vse bolezni, pluća, ledvice, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni motlik. Odravi vseh bolezni katero prevzame v svoje oskrbo. Uporablja najboljša evropska, ameriška in ostalih delov sveta zdravila. Nihče oca. Nasvet brezplačno. Tečen pregled popolnoma jamen. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradno ure od 9. zjutraj do 8. večer, ob nedeljah samo od 10. do 2h popoldan.

Imate bolezen, ki jo povzroči bolečina v hrbtni in v trebuhu? Če imate bolezen, ki jo povzroči bolečina v trebuhu, se obrnite na Dr. Koler. Njegova praksa je uspešno in hitro vse bolezni, pluća, ledvice, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni motlik. Odravi vseh bolezni katero prevzame v svoje oskrbo. Uporablja najboljša evropska, ameriška in ostalih delov sveta zdravila. Nihče oca. Nasvet brezplačno. Tečen pregled popolnoma jamen. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradno ure od 9. zjutraj do 8. večer, ob nedeljah samo od 10. do 2h popoldan.

Dr. Koler je izkušeni zdravnik, ki se ukvarja s celostnim zdravljenjem. Njegova praksa je uspešno in hitro vse bolezni, pluća, ledvice, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni motlik. Odravi vseh bolezni katero prevzame v svoje oskrbo. Uporablja najboljša evropska, ameriška in ostalih delov sveta zdravila. Nihče oca. Nasvet brezplačno. Tečen pregled popolnoma jamen. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradno ure od 9. zjutraj do 8. večer, ob nedeljah samo od 10. do 2h popoldan.

Slovenska Narodna **Poliporna Jednota**

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 3657-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogt, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 66, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kubej, 9409 Ewing Ave., St. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terborow, P. O. Box 1, Clear, Ill.
Zapiskar: John Molek, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

John Ambrosio, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 - 1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahay Ave., Rocksprings, Wyo.

POBOKNI ODBOR:

Anton Hrast, Gen. Del., Canonsburg, Pa.
John Radick, box 433, Smithton, Pa.
Rudolf Pisterick, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Mikhavčič, L. Box 5, Wilcox, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collingswood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

John Kervetall.

VENOVNI KRAVNIK:

F. J. Kara, M. D., 4008 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE KADRE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora,

in S. N. P. J. naj se pošljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 3657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošljajo na naslov:

JOHN AMBROSIO, Box 351, Canonsburg, Pa.

KADRE PREPILJIV VSEBINE, ki sta jih volili prvi in drugi sk. stanca, se pošljajo na naslov:

ANTON HRAST, 311 - 94th Ave., W. New Duluth, Minn.

VSI DOPIJI, naprave, članki, romanili itd. na "Prosveto" se pošljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 3657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš., se pošljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 3657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., upoštevajte ta upravljalna "Prosveto" ne rabite imen uradnikov, marveč napisite naslov, ki je na novo-dena, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

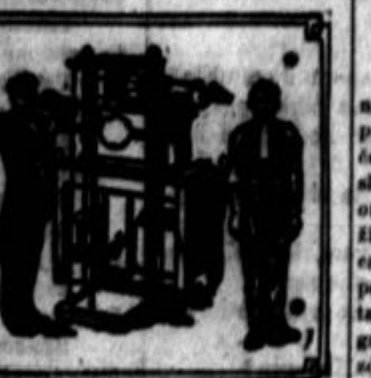
Svoje glavna upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četrtke v mesecu. Račun ob eni uri popoldan.

RAD BI IZVEDEL
za svojo sestrično Mary Jesenšek. Cenjene študente uljudno prosim, če kdo ve za njen naslov, naj mi ga naznani. Če bo pa sama štela ta oglas, naj se mi prijavi na ta naslov: Frank Kosmatin, P. O. Box 64, Neihart, Mont.

RAD BI IZVEDEL
za mojega prijatelja Antona Jakliča, kateri je bival pred dvema leti v Monesonu, Pa. Uljudno prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali pa naj se sam oglaš, ako bo čital ta oglas, na naslov: Anton Furkat, P. O. Box 448, Biwabik, Minn.

NAPREDEK.
"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po amerni ceni.
ANTON KORNIC, Harrisburg, Pa.

PROF. DR. MULLIN
ZDRAVNIK - SPECIALIST
ZA SLOVENCE
411-4th Avenue
(NA SPROTI POŠTE)
PITTSBURGH, PA.

ELEKTRIČNA PREGLEDNA Z X ŽARKI.
Stari in sklenjeni zdravnik, s 35 letno prakso. Zdravi uspešno in hitro vse bolezni, pluća, ledvice, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni motlik. Odravi vseh bolezni katero prevzame v svoje oskrbo. Uporablja najboljša evropska, ameriška in ostalih delov sveta zdravila. Nihče oca. Nasvet brezplačno. Tečen pregled popolnoma jamen. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradno ure od 9. zjutraj do 8. večer, ob nedeljah samo od 10. do 2h popoldan.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
Je izredno pripravljena in opremljena za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI
Mi pošljite danes vašo prijaviteljo v nam čimprej po pošti ali po telefonu.
Pridržujemo si odločitev o prijavi na banko vlogo.
MOČNA KONZERVATIVNA
NAPREDNA INSTITUCIJA.

ISČEN SE UČITELJ
za slovensko godbo na pihala. Prednost ima Slovence ali pa Čehi. Učiti bo približno od 20 do 24 oseb. Delo lahko dobi v tujakanih premogorovih ali v tovarni in tudi na železnici. Plača po dogovoru. Oseba, zmožna tega, naj se takoj oglaš na naslov: Anton Jereb, P. O. Box 551, Slovan, Pa. (Wash. County.)

RAD BI IZVEDEL.
za svoja dva brata in dve sestri Kastelic. Še pred 18-timi leti so se nahajali v Evelethu, Minn. Doma so iz Vrha pri Pijavi Gorci na Dolenjskem. Če kdo cenjenih rojakov ve za njih sedanje naslovo, prosim, da mi jih naznani, ali naj se mi pa sami prijavi. Imam jim poročati veliko važnega in žalostno vest. Naslov je: John Kastelic, P. O. Box 18, Klein, Mont. (Feb. 13-14-15.)

Kopajte svoj život!
Zdravniki vedno priporočajo kopanje kot zagotovilo dobrega zdravja.

Torej če je potrebno kopanje na sušnejših krajih, kakaj se tudi znotraj? Zapravo se vam odloči. Nolezen za pričenja iz tega stanja. Očeta Mollingerjev slovit zeliščni čaj izliti vaše notranje organe. Posledica je, da postanejo sveži. Nova energija, hitre oči, rudača lica so gotova znamenja, da se vaš život povrne na boljše pot, ko ste vlačili ta slovit čaj, iznajdba tega zdravniškega gospoda, ki je pomagati vrtili ljubo zdravje že stotletim. Za trganje, ledvične nerodnosti, jetrne bolezni, zaprtico, slabo in zmudeno stanje, tiščerji nam pišejo o povratku na boljše. En plemeniti zavitek stane le en dolar. Pišite pa danes in priložite en dolar v gotovini, znakah ali pa Money Order.

Pojlite 10 centov več ako želite varovati pošiljatev. Ako želite vam pošljemo tudi na povzeto, tako, da plačate kadar vam prične (C.O.D.)
MOLLINGER MEDICINE CO.,
24 Mollinger Bldg.
14 East Park Way (N. E.)
Pittsburgh, Pa.

NE DA SE PREVARITI!

Veseloigra v treh dejanjih.

Spisal Ethin Kristan.

(Pravica ponudila in prevoda pridržana. Za pravice upravičene se je obrnilo na uredništvo "Prosvete".)

(Mladinci)

Petelinček: To je tisto, kar mi ne pride na misel. In to je tisto, kar kaže, da ne bodo tega Želoda prešli žili.

Neža: No, povej že, kaj pa je?

Petelinček: To je, da je napravil s temi dejnami boljše kupčijo, kakor če bi bil prodajal pamet. Papir prodaja za drag denar, ljudje se pa trgajo zanj kakor za zlato.

Spela: Zlato? Kaj so to tisti papirji, ki pomenijo zlato?

Petelinček: Cekine pomenijo za tiste, ki jih prodajajo, ampak ne za tiste, ki jih kupujejo. Če ne bi bilo na tistem papirju nič tiskano, bi bil več vreden.

Neža: Odkod pa veš to?

Petelinček: Eh, včasih sem tudi jaz radoveden. Naredil sem se na svojo pest malo za detektiva, ker se mi je zdelo zabavno, da kopljejo v Wyomingu zlato.

Neža: Kaj ga ni tam?

Petelinček: Prisegel ne bom, da ga ni; le našel ga ni še nihče.

Neža: Tedaj je pa to sleparija! Želoda je treba zapreti.

Petelinček: Kdo ga naj pa zapre?

Neža: Toneta je hotel ocliganiti, če ga že ni.

Petelinček: Verjamem. Le dokazati bi bilo treba. To pa ne gre. Taki ljudje, kakršni je Tony, boro, kar je debelo tiskano. Tako je tam natisnjeno zlato, procenti, dividende in vse; ampak drobno je tiskano, da bodo procenti in dividende in vse, če se kdaj najde zlato. To je čisto pošteno povedano in nihče ne more reči ne Želodu, ne tistim, za katere dela, da so sleparji.

Neža: Pa so! Goljufi so.

Petelinček: Ne, Nežka; kdor si meče vrv okrog vratu, je sam kriv, če se zadrgne.

Spela: O, pekleniškov rop! Nazadnje so to res tisti papirji, za katere sem dala Tonetu denar.

Neža: Ti tudi?

Petelinček: Pasja capa in račji kljun! Ti bi torej tudi rada tako obogatela!

Spela: Če je Tone že dal Želodu denar —

Petelinček: E, če mu ga je dal, ga ima Želod in ne bo ga več nazaj.

Spela: Prokleti goljuf, slepar peklenški!

Petelinček: Spela, Spela, to se pravi kleti.

Spela: Naravnost na polietjo grem in ga dam zapreti.

Petelinček: Nikamor ne hodi. Spela, ker ti ne bi nič pomagalo. Saj sem ti dejal, da je na papirju vse pošteno tiskano in za svojo neumnost je vsekam sam odgovoren.

Spela: Kaj? Še nore se boš delal iz mene?

Petelinček: Bognečaj! Ampak če bi se jokal, ti ne bi nič pomagalo. Upajmo, da ni Tony še plačal papirjev in da se kmalu vrne.

Spela: In Tone? Da je mogoč biti tak bogmi-pomagaj! Da bi vsaj vedela, kam se je on izgubil. Morda ga vendar kje najdem. (Odhit.)

Petelinček: Kaj praviš, Nežka, ali bi še mi dva kupila kakšen papir?

Neža: Takega, ki bi ga ti izbiral, kaj? Ne, hvala lepa.

Petelinček: Kdove, če bi ne znal bolje izbirati, kakor Tone.

Fany (pride): Ali ni mojega očeta tukaj?

Neža (jezno): Ne, ni ga.

Fany: Škoda.

Neža: Škoda. To pravim tudi jaz.

Petelinček: Pa pride, pride, gospodična. Lahko počakate nanj.

Fany: Ne lahko, ker se mi mudi nekam drugam.

Neža: Najbrže se bo tudi vašemu očetu kmalu mudilo nekam drugam.

Fany: To je res mogoče.

Neža: Res? Pa tudi ve, kam se mu bo mudilo?

Fany: Ne vem, ampak jaz mu lahko povem.

Neža: Tako? Če mu le ne bo kod drugi kaj drugega povedal.

Fany: Kaj pravite? Ali mislite vi za kaj bolj-šega?

Neža: O, vem, vem. Tisto vem, kar bi bilo najboljšje zanj, da bi mu minule vse skrbi.

Petelinček: Zdaj človek lahko vidi, kaj ljubezen vse stori!

Fany (v zadregi): Kakšna ljubezen?

Neža (sočasno): Kaj pikaš o ljubezni?

Petelinček: Tako je. Misa Fany je prišla ljubezen in Nežka je prišla ljubezen, ampak vsaki se pozna na drug način.

Neža: Da le ni tebe včepnilo vae kaj drugega. Povedala bi ti že kaj — ampak, bogpoma-gaj, čisto sem pozabila na posel! (Pohiti ven.)

Petelinček: Če moje oči prav vidijo, tedaj bi Vam Petelinček lahko čestital, Miss Fanny.

Fany: Ali ne vidijo Vaše oči véasi preveč?

Petelinček: Tega ne more nihče popolnoma natančno povedati. Véasi se mi zdi, da vidijo ravno prav. S svojim Ivanom sta torej na čistem, kaj-neda? Naročilo od one druge dame je dobil; zdaj bo za Misa Webstry zidal rezidenco, sebi bo pa na-pravil dom.

Fany: Če ste že ugenili, mi res lahko česti-tate.

Petelinček: Torej čestitam. Toda moje oči so videle še nekaj drugega, in če se ne motim, bo danes še tukaj veselo.

Fany: Tukaj? Kaj pa bo?

Petelinček: E, kar meni nič tebi nič ne morem izblebetati vsega. Le toliko Vam svetujem, da se vrnete, če se hočete malo naamejati.

Fany: Povejte povejte, Petelinček.

Petelinček: Toliko Vam povem, da se prodajajo nekakšne žudovite mašine. Véasi se pride

prelahko do njih, véasi pa pretežko. Zame bi bilo na primer prav težko, če ne bi bil napeljal tako, da me imajo prodajalci tistih mašin še za bolj ne-umnega, kakor sem.

Fany: Petelinček!

Petelinček: Da, za veliko bolj neumnega. To je potrebno, ker se drugače ne bi za nič na svetu prikazali tukaj. Zdaj sem pa precej gotov, da pridejo, četudi bodo morda prej še malo pošpionirali. Kadar pridejo, bo pa zabavica. — Aha, prvi špion je že tukaj.

Oigan Ištvan (vstopi): Hardju! Kje je Mi-ster Bučar?

Petelinček: Ej, pošteni cigan, tukaj ga ni. Če imaš kakšno cigansko kupčijo, moraš že do jutri potpeti, da se Mister Bučar vrne. Ampak če ga misliš ocliganiti, si lahko prihraniš pot, ker se on ne da.

Ištvan: Ne žali poštenega cigana, Mister. Jaz imam pošteno kupčijo, pa nujno kupčijo.

Fany: Ta gospod Vam je povedal. Gospoda Bučarja ni in Vaša nujnost se mora naučiti potr-pečljivosti.

Ištvan: Ciganska kučma, to je škoda.

Fany: Nič ne pomaga.

Ištvan: Res ga ni? Istenem, ne zamerite. Zbo-gom. (Odide.)

Petelinček (si mane roke): Bo zabava, bo!

Fany: Dobro, gledala bom, da se vrnem. Am-pak za trenotek moram po —

Petelinček (ji pomaga iz zadrege): — po svojem opravku.

Fany: Na svidenje, Petelinček. (Odide.)

Petelinček (stopi k vratom in da Neži zna-menje s prstom):

Neža (pride): Kaj pa je, nadloga?

Petelinček: Poslušaj me, Nežka. Vzemi zdaj moje besede resno —

Neža: Ti: če misliš zopet brenčati o ljubezni — nimam časa za to.

Petelinček: Ne, ne, pustiva to za pozneje. Zdaj me poslušaj. Videla si tisto družbo z žensko, ki je imela skrivne opravke s Tonetom.

Neža: Slepa pa res še nisem.

Petelinček: Tisti ljudje morajo priti vsak čas. Tedaj jih pusti sem, pa glej, da nas ne bo nihče motil.

Neža: Kaj pa imaš z njimi?

Petelinček: Zdaj ni časa, da bi ti razkladal. Ubogaj me in zanašaj se name. Če pride medtem Tony, zakašljaj dvakrat in ga tako dolgo zadrži, da jih skrijem. Kaj bo potem, boš že videla.

Neža: Petelinček, ti si velik malopridnež —

Petelinček: — ampak rada me imaš vendar.

Neža: Kakor nos komarja! — Pomagala ti bom to pot, sem hotela reči. To je vse.

Petelinček: To je dovolj.

Neža (odhajajoča): Ampak če storiš kakšno hudobijo, se lahko pripraviš!

Kratka pavza. Petelinček (sam) se ozre po sobi, če ni kje kaj sumljivca, potem sede, si pri-žge smodko, vzame časopis in čita.

Kmalu vstopijo Spasoni, Misoris in Estella.

Petelinček (odloži časopis, vstane in se ve-da skrivnostno): Dober dan, gospoda.

Spasoni: All right. Ali smo sami?

Petelinček: Čisto sami, gospoda.

Misoris: Vi veste, da ne smemo biti moteni.

Petelinček: Kako bi ne vedel! Saj ne bom sa-mega sebe rinil v ječo. Gospoda, ne imejte me za tako neumnega.

Estella: Tega ne misli nihče med nami. Sicer ne bi sklepali kupčije z vami!

Petelinček: Da, to je res. Kajneda, vsak člo-vek ni za to.

Estella: O, vidimo, da ste razumen mož. La-hko se bomo pogodili.

Petelinček: Tudi jaz upam. Le to mi povejte, preden se znenim. Ali ni stvar preveč nevarna?

Estella: Nevarna? Ljubi gospod, če bi bila nevarna, ne bi hoteli imeti nič opraviti s njo.

Petelinček: To je res. Ampak Vi imate go-tovo več poguma.

Misoris: Kaj je treba poguma za to? Stvar je tako varna kakor tresti hruško.

Estella: Pri tem padajo z drevesa le hruške, iz naše mašine pa desetaki.

Petelinček: Kajpada (se praska za ušesom) vsak bi rad bil bogat —

Estella: Le mislite; kaj to pomeni, če ste bogat!

Spasoni: Čisto brez truda.

Misoris: In brez muje. Recimo, da izgubite danes pri pokerju deset tisoč —

Petelinček: Ne, Bog obvaruj! Pokerja ne igram.

Spasoni: Zdaj, če boste imeli polno blagajno denarja —

Misoris: Poker je igra za gentlemane.

Estella: Saj ni treba igrati. Pa prevdarite: Svoji ljubici boste lahko dajali kraljevske da-rove.

Petelinček: Hehehe! Ljubici!

Estella: Gotovo.

Petelinček: Če je pa nimam.

Estella: Kar se tega tiče... Tak korenjak, pa če bo še denarja...

Petelinček: Pa res mislite, da ni mogoče spo-znati tega denarja?

Spasoni: Kaj niste sami nesli desetaka v banko?

Petelinček: Živa resnica.

Misoris: Če niso v banki našli nobene raz-like —

Petelinček: Ne, to je res. Razlike niso našli. (Sliši se kašelj.)

Estella: Kaj je to? Ali je znamenje?

Petelinček: O, da da. Saj Vam pravim, da nisem neumen. Stopite tukaj notri gospoda, če pride kdo sem, da Vas rajši ne vidi. Pa če je kdo, ga še hitro odpravim. (Odvede vse tri v sosedno sobo. Potem sede in vzame zopet časopis v roke.)

Bučar (vstopi): Kaj pa delaš ti tukaj?

Petelinček: Nič, le na srečo čakam.

Bučar: Kakšne pa zopet kvasiš?

(Konec prihodnjité.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Bened Trebinky.

DRUGI DEL.

V ZEMLJI KRVNIH SORODNIKOV.

VIII.

Po vseh nemških deželah; po Saškem, v Porenji in po Bavar-skem so klicali narod na boj pro-ti trdim bodrakim črepinjam. povsodi so si že domnevali, da slovanski živeli na severu izumi-ra, in če je potoval popotnik po teh pokrajinah, se mu je res zde-lo skoro tako. A bil je samo o-mamljen vsled težkih ran in taval je kakor v megli, kakor če se u-trujen popotnik brez kapljice vo-de zgrudi na tla, njegove oči tre-nutek zamiže in se mu po obliči razlije mrtvaška blodota.

V severnih Slovanih je bila še vedno moč, ki se ne da streči kar tako.

Henrik Lev nekaj časa skoro ni verjel svojim očem.

Biser njegovega viteštva, de-mant v nemškem viteštvu sploh, jeden najboljših borilcev, bojev-nik, kateremu je bilo malo jed-nakih, da bi bili tega privezali na konja, da bi se bil pri tem zmučil do smrti. ... Henrik Lev se je z obema rokama zgrabil za sivo glavo in si besno pričel ruvati lase.

Ko je živel v prepiru s cesar-jem, je vitez Guncelin polomil na stotine sulic v najrazličnejših me-stih na čast svojega gospoda. ... Pripovedovali so, da je baše sto-pil pred Rdečebredca in da je tu-di tega vrigel s svojim konjem raz konja.

"In ti poganski psi so ga raz-trgali — raztrgali. ..."

Henrik Lev je pričel besneti.

"Toda plašajo mi njegovo gla-vo. ... In kdo je storil ta zločin? — Napadli so ga, ko je spal, dru-gače to ni mogoče. ... Povsodi morate pripovedovati: napadli so ga, ko je spal, drugače ni mogoče, da bi ga živga dobili v roke. ... Jaz pravim, kdo je to zagrešil? — Govorite! — Ali ste odrevene-li, vi sužnji!"

Henrik Lev je udaril z železno rokavico, katero je držal v roki, po obrazu svojega najsvetostejšega svetovalca.

"Kaj mi pomagajo vaše hese-de, ko vaše roke niso za nič!"

Levjega vojvode niso mogli po-miriti.

Zdelo se je, kakor bi bil izgub-ljal razum. In vse zaradi tega, ker so Bodrei končno plačali vi-tezu Guncelinu, kar je že davno — pravadno zaslužil.

In te dni, ko po celem Brun-šviku ni bilo slišati drugega, ka-kor škripanje mečev, ki so jih hi-teli brusiti, in ko so se povsod razlegala kladiva orožarjev, po-pravljajočih bojno opravo, ko so poslani na nekoliko dni daleč okrog klicali ljudstvo na boj pro-ti Slovanom, predno se razlijejo kakor morje in poplaviijo nemške pokrajine; te dni je prišel v Le-rov grad redek gost. ...

Henrikovo obličje se je nekoli-Podajva si roke, vojvoda, vsta-niva, in okoli najhujših praporov se nagromadi vojska, a katero se la-hko takoj oprostiva svojega naj-bolj odgovornega sovražnika. ... Ti sedeš na prestol svojega pra-očeta Henrika Bavarškega, in jaz dobim, kar mi tudi pripada po pravici. ...

"Drzne, zelo drzne namere! — Krasni, zelo krasni načrti! — Znaš mi govoriti iz duše! — Do sedaj si sam nisem drznil misliti tako daleč. ... Veš, Otokar, o tem bom razmišljal — tvoj predlog mi u-gaja — tvoje zaupanje mi je čast — tvoj obisk mi je dvakrat ljub-ši. A gotovo si truden. ... Upam, da ne ostaneš pri meni samo dan ali dva. ..."

In ko se je vojvoda Henrik po-čutil v sobi, ki je bila ob enem tudi njegova spalnica, je buknil v smeh.

"Ti revež, — ti da hočeš raz-dajati krono svete rimskoneške države? — Ti, ki blodiš po svetu, ki nimaš niti ped svoje zemlje, ki si vesel, če ti da kdo streho, kjer si moreš odpočiti? — Ti — meni svetovati!"

Vojvoda Lev se je sikajoče za-smejal.

"Meni krona tudi tako ne odi-de! — In če bi si je ne mogel de-jati na glavo jaz, stori to gotovo moj sin, moj Oton. ... Koliko si večji, kakor hrčki, o katerih sem

ti pripovedoval. ... Meni, stare-mu Levu, pred katerim je padel na kolena cesar, največji izmed vseh, kar jih je kdaj vladalo, ka-terelega se je bal cesar, kakršnega še ni bilo v tej naši državi, pred katerim se je tresel kakor v mrzli-ci najmogočnejši vladar celega sveta — meni se drzne svetovati češko kneže, kateremu se iz vsake gube vidi beračija. ... Za to pre-drznost te moram pa še kaznova-ti!"

Henrik Lev je udaril z nogo ob tla, da je ostroga natrgala pre-progo.

Stari ljudje so navadno kratke-ga spomina, toda ta lokavec je bil vendar le preveč kratkega spomi-na. Skoro še niso minula niti tri leta, odkar je sam klical na po-moč češkega kneza Otokarja. Te-daj mu je bilo zelo mnogo na tem, da ga dobi na svojo stran; in O-tokar ni odrekal svoje pomoči sta-remu sovražniku vsega, kar je bi-lo češkega. Tudi je izzval tako proti sebi Rdečebredca in ga raz-dražil tako, da je moral odstopiti kameniti vojvodeški prestol drug-e-mu ter zapustiti svojo domovi-no. ...

In danes ta Henrik Lev češke-ga kneza Premisa Otokarja — ni poznal. ... Dobro je pogodil, ko je rekel, da nima niti ped lastne zemlje in da mora biti vesel, če mu da kdo streho za nekoliko no-čij.

K Premisu se ni priznaval še niti njegov lastni svak in je bil pripravljen, izdati ga pomagačem Henrika Bretislava pod pogojem, če bode Mišenj v bodoče varna pred sovražnikovimi napadi. ...

Nad mlado glavo sina Vladi-slavovega so prišla huda leta z nezmožno težo. Sovražnikov je bi-lo proti njemu vse polno in verne duše skoro nikjer, kamorkoli se je ozrl.

Toda zdaj je pozdravil Brun-šviki vojvoda Henrik Lev svoje-ga gosta le s smehljajem, pod ka-terim je bilo skrito ledeno sovra-štvo, prihajajoče iz dna duše.

In posnetik ni bil sam; na strani mu je stala tudi mlada soproga, držeca za roko svojo hčerko.

Henrik Lev je kljub običaju po-za-bil pritaniti na belo gospejino ro-ko poljub viteškega spoštovanja, česar vendar ni pozabil niti klate-ž, ki se je v razcapani obleki in na bedni kobili potepal od gra-du do gradu, povsodi oddajal po-zdrave in se povsodi sam povabil za nekoliko dni kot gost.

"Ljubi knez, ali ne prihajaš na pomoč?"

Henriku se je ozrl pri tem vpra-šanju po spremeljevalcih svojega-gosta, po njegovi soprogi in hčer-ki.

"Proti komu, vojvoda?"

"Proti hrčkom, ki zopet pri-šnejo prskati. ... Raztrgali so mi najhujšega viteza. Ali čuješ? — Guncelina s Hagena in na Sie-geberku. — Legel je v gosdu pod košat hrast, hoteč si odpočiti, in hrčki so ga popadli — razgrizli do smrti. ..."

Henrik Lev se je smejal, kar je mogel najbolj zaničljivo.

"Z drugim namenom priha-jam!"

"Zares bi ne vedel. ... Sicer bi mi bila tvoja pomoč zelo ljuba, če bi ..."

Brunšviki vojvoda se je ozrl po spremeljevalcih svojih gostov; ni jih bilo niti toliko, kakor prstov na obeh rokah.

Posestnik ni odgovoril; predo-bro je vedel, kam je meril vojvo-da. In že je pričel obžalovati vsak korak, katerega je storil. To so tudi pričale tesno stisnene ustni-ce in pogled, obrnen v stran.

Govor se je razvil nekoliko bolj šele zgoraj.

Henrik Lev je peljal svoje go-ste v sobo, katere okna so bila o-bremena v stran, na kateri so vsak trenotek vstajali novi in novi ob-laki, najprej beli kakor sneg in polagoma prehajajoči v strašneje in strašneje hudournne oblake.

"Milostiva gospa, naj oprost, če ne bo tu vse po njenem okusu. ... Vdovec sem, in življenje v mojem gradu je tako popolnoma staromladeniško!"

Henrik Lev je lagal iz dna du-še. Na brunšvickem gradu je ve-dalo življenje, ki je imelo z vo-jvodovo izpovedjo skupno samo ime.

"In zdaj — zakaj prihajaš?"

"Težko že čakam — res te-ko!"